

Een Glindbewoonster in hart ziel

Op 2 september 2015 hebben we een interview met Rieda van Ginkel. We kunnen haar niet anders noemen dan een Glindbewoonster in hart en ziel. Ze is een zeer gastvrije vrouw. Daar kunnen wij over meepraten. Veel oud bewoners weten haar te vinden en komen regelmatig op bezoek. Ook worden er soms oud bewoners naar haar verwezen omdat zij hier haar hele leven woont en veel weet. Zo is zij een vaste schakel geworden voor veel oud bewoners. Haar vader is in 1908 geboren in boerderij De Knip, voor sommigen beter bekend als de boerderij van Geijtenbeek. Boer Geijtenbeek was getrouwd met de jongste zus van vader Van Ginkel. Helaas is die boerderij inmiddels verdwenen en er wordt een nieuw huis gebouwd. Dat gaat mij wel aan het hart omdat ik vroeger regelmatig bij boer Geijtenbeek werkte en daar een extra zakcentje verdiende. Rieda zelf is in 't Fluiters Maatje, gelegen aan de Postweg, geboren op 23 januari 1953 en ze woont er nog steeds. Inmiddels heeft ze al weer negen jaar een vriend, Wil Dettingmeijer, die in Amsterdam woont. Hij vult haar verhaal soms aan.

Er was verschil

“Ja, mijn grootouders woonden hier al toen dominee Rudolph besloot om hier zijn thuis voor verwaarloosde en ontouderde kinderen en dat voor zwervers en landlopers te vestigen. Ik weet eigenlijk niet hoe ze daar toen over dachten. Daar werd thuis niet over gesproken. Misschien dat mijn zuster Gerda daar nog iets meer over weet. Zij is in 1946 geboren. Ze is nog naar de Donnerschool geweest tot de zesde klas. Haar laatste schooljaar heeft ze op de Besselaarschool gezeten. Zij en mijn moeder waren het helemaal niet eens met de splitsing van de school. Ze vonden het juist een voordeel dat de eigen kinderen en de opgenomen kinderen bij elkaar in de klas zaten.

Wel was het vroeger zo dat eigen kinderen en pleegkinderen niet met elkaar mochten spelen. Dat dat er goed bij de pleegkinderen was ingehamerd, ondervind ik nog wel eens. Omdat wij eigenlijk net voor De Glind wonen vanaf de Amersfoortse kant, vragen voorbijgangers vaak of ze hier op de Rudolphstichting zijn. Zo gebeurde het een keer in 1999 dat ik aangesproken werd door een mevrouw die vertelde dat haar moeder van 91 jaar bij haar in de auto zat. De moeder was vroeger pleegkind geweest op de stichting. Mijn moeder, die toen nog leefde, had de pleegouders van die vrouw goed gekend. Ze raakten in gesprek en de 91 jarige vrouw wist nog dat ze vroeger niet met eigen kinderen, maar wel met de kinderen van De Knip mocht spelen. Zij hoorden immers niet echt bij de stichting.

Zo begon het

Mijn grootouders hebben in 1906 boerderij De Knip op de Ringlaan gekocht. Mijn vader is daar in 1908 geboren. Mijn vader heeft nooit veel over zijn jeugd verteld. Hij had het thuis niet zo gemakkelijk. In 1939 hebben mijn ouders twee moerassen en bos gekocht. Niet alle kinderen die in die tijd op de stichting woonden, waren daar blij mee, want vooral op één van die moerassen kon je in die strenge winters van vroeger geweldig schaatsen. Het grondgebied heette 't Fluiters Maatje en mijn ouders bouwden er hun huis op. In 1940 trouwden mijn ouders. Mijn moeder kwam uit Voorthuizen. Ze begonnen een kuikenbroederij en gemengd bedrijf met kippen, koeien en varkens. Ze vertelden dat er voor de oorlog hei en bomen voor het huis stonden en na de oorlog waren die bomen verdwenen. Volgens de overlevering waren ze als brandstof in de wasserij gebruikt om het water op te warmen voor de was. In de beginjaren werd bijna al het werk met de hand gedaan. Ze

hadden een paard en wagen en een boerenknecht. Die knecht heeft hier tot zijn dood gewoond, hij hoorde bij ons gezin. Er is een mooie foto van mijn vader en hem die op een zondag gemaakt moet zijn, want ze hebben beiden de zondagse kleren aan.

We hoorden erbij

De Postweg is lange tijd een zandweg geweest. In 1953, het jaar van mijn geboorte, is de weg pas bestraat. Wij wonen wel een beetje apart. De straat hoort bij de gemeente Leusden en het huis bij de gemeente Barneveld. Ook al maakten wij geen deel uit van de Rudolphstichting, ik had wel altijd het gevoel dat ik er echt bij hoorde. We liepen bij iedereen achterom, bijvoorbeeld bij Pathuis, Van Lier, Smit, Geertsma en Tolkamp. Rikie Tolkamp en ik waren vriendinnen, maar mijn beste vriendin was een pleegdochter van de bureu. Er was genoeg te doen op de stichting. De toenmalige gymnastiekleraar, Jan Dijkstra, zocht kleine kinderen voor een gymkleuterklasje. Ik was toen vier jaar. Het kostte een kwartje. Ik vond het prachtig. Jan Dijkstra ging weg en Maarten de Jong kwam. Nog later was er weer een ander, maar die haalde van alles uit. Jan vroeg mij eens waarom ik niet doorgedaan was met gym, want ik was erg goed. "Jij had niet weg moeten gaan", zei ik.

Ongelijke behandeling

In de tijd dat mijn ouders hier hun kippenbroederij begonnen, woonden er zeventien pachtboeren/pleeggezinnen op de Rudolphstichting. Mijn moeder bracht de kuikentjes bij die boeren en zo heeft ze met eigen ogen gezien dat de pleegkinderen en de eigen kinderen niet bij elke boer gelijk werden behandeld. Ze vertelde dat de pleegkinderen soms in de winter aardappelen zaten te schillen op de deel bij het licht van een kaarsje, terwijl de eigen kinderen in de keuken bij de warme kachel zaten. Het was in die jaren voor iedereen een slechte periode. Niemand had wat. Daar kon niemand wat aan doen, maar het verschil in behandeling vond mijn moeder erg.

Goede gezinnen waren er ook

Een half jaar na de uitzending van 'Andere Tijden' vorig jaar, belde een oudere man bij ons aan. Hij had met de buschauffeur van de buurtbus gesproken en die had hem naar ons verwezen. Hij dronk koffie bij ons en vertelde dat hij bij boer De Haan in pleeggezin had gezeten en dat hij zo'n goede jeugd had gehad. Hij wist ook nog dat hij in zijn tijd op de stichting in het ziekenhuis had gelegen en dat mijn vader toen bij hem op bezoek was geweest. Hieruit blijkt dat niet alle pleeggezinnen/pachtboeren pleegkinderen slecht behandelden. 'Andere Tijden' belichtte maar een kant van het verhaal.

Contacten met oud bewoners

Fred Hager, een pleegkind dat tijdens de oorlog op de stichting woonde en altijd de dodenherdenking hier bijwoonde, bleef buiten wachten want hij ging niet mee naar de kerk. (Het hele verhaal van Fred staat op de website.) We hoorden over hem van Bruin van Garderen, de toenmalige winkelier, die vertelde dat er een man was die onder kerktijd altijd alleen op de stichting rondliep. Eerst wilde hij niet bij ons komen, omdat hij immers een pleegkind was geweest. Uiteindelijk werd hij door iemand meegenomen naar ons en kwam hij elk jaar terug. Fred vertelde ons dat hij het hier goed gehad heeft. Hij zat bij de familie Dijkstra, later moest hij naar het jongenspaviljoen, omdat hij iets stoms had uitgehaald, maar die tijd heeft hem discipline bijgebracht, zei hij altijd. Hij is later in het leger gegaan. Helaas is Fred dit jaar overleden. Hij heeft nog kunnen meemaken dat de naam van Dirkje Stoffelsen, het meisje dat in de laatste oorlogsdagen 'per ongeluk' is doodgeschoten, op het herdenkingsmonument is bijgeschreven. Fred heeft daar erg zijn best voor gedaan.

Ook Arend Stoffels, eveneens een vroeger pleegkind, komt geregeld bij ons langs. Dat lukte ook niet meteen, maar uiteindelijk is de drempel geslecht. (Ook het verhaal van Arend Stoffels staat op de website. J+R)

Tot op heden komen er nog elk jaar oud bewoners die hier in de oorlog woonden op 4 mei bij ons koffiedrinken. Alleen zijn er niet veel meer van over.

Oorlogsjaren

Tijdens de oorlog was hier behoorlijk wat verzet. Dat kon ook omdat hier een rijkscommandant was die niet pro Hitler was. Hij waarschuwde als er een razzia op komst was dat ze op moesten passen, want er liepen veel jonge jongens rond. Tijdens de laatste oorlogsdagen is er hevig gevochten op de Rudolphstichting.

Mijn leven

Ik ben na de Besselaarschool naar de huishoudschool in Barneveld gegaan. Ik was zestien jaar toen ik daar klaar mee was, want ik was altijd liever thuis. In 1969 ben ik thuis op het bedrijf gaan werken. Ik zorgde mee voor de beesten. Ik was meer 'achter' dan 'voor'. In 1973 ben ik voor drie maanden naar Israël gegaan. Dat was tijdens de Jom Kippoeroorlog. Ik heb daar in een kibboets gewerkt. Nadat ik teruggekomen ben, ben ik een opleiding tot kraamverzorgster gaan doen. Na anderhalf jaar trok Israël toch weer en ben ik zeven en een halve maand in de kibboets gebleven. Ik heb in die tijd Hebreeuws geleerd en gewerkt in de keuken, de eetkamer, het babyhuis en ik heb ook kuikensnavels gekapt, omdat ik immers van een broederij kwam. Niet dat ik dat ooit eerder had gedaan, maar alles valt te leren. Ik ben niet gebleven, want ik was niet Joods en ik bleef toch een beetje een buitenstaander. Later ben ik er wel veel op vakantie geweest. In 1976, toen ik net weer thuis aan het werk was gegaan, kwam de baas van Verbeeks Broederij en Opfokbedrijven uit Lunteren vragen of ik in zijn bedrijf wilde komen werken. Hij kende me en wist wat ik kon, denk ik. Dat wilde ik wel. Ik deed van alles; de administratie, maar ik hielp ook mee met kuikens inenten en zo. Ik heb er tot januari van dit jaar gewerkt. Inmiddels is het bedrijf overgenomen en ineens was er voor mij na 39 jaar geen plaats meer. In 1989 heb ik het bedrijf van mijn ouders overgenomen en ben ik halve dagen bij Verbeek gaan werken. Veertien jaar geleden ben ik gestopt met de boerderij. Er waren eerst nog wel schapen te verzorgen. Ik heb mijn ouders verzorgd toen ze die verzorging nodig hadden. Nu doe ik een middag in de week vrijwilligerswerk op de afdeling licht dementerenden bij Sint Jozef in Achterveld.

Ontwikkeling van de Rudolphstichting door de jaren heen.....

Tja, vroeger liepen we dus bij iedereen zo de achterdeur binnen en had je met iedereen contact. Nu voelt het meer als los zand. Ik ken heel veel mensen niet meer. Toen de winkel van Bruin van Garderen er nog was, kwam je geregeld mensen tegen. Die winkel fungeerde ook als plek waar je elkaar informeel ontmoette en met elkaar in gesprek raakte. Sinds de sluiting daarvan in november 2001 is de kern uit het dorp weg, vind ik. Het was ook de persoon Bruin van Garderen die een grote rol speelde in die spilfunctie. Natuurlijk heeft het loslaten van het woon/werk principe het individualisme ook bevorderd.

De laatste tijd wordt er weer wat gewerkt aan de samenhang in het dorp. Mensen worden meer bij elkaar gebracht via de belangenvereniging en de dorpscontactpersoon. Er is gevraagd of we ons huis wilden openstellen om met buurtbewoners koffie te drinken. Dat is in februari van dit jaar gebeurd met de bewoners van de drie huizen van de oude smederij en de naaste burens. Het was gezellig en sindsdien is er wel wat meer contact. Jullie vragen me nu of ik als vrijwilligster mee wil doen op de netwerkdag voor oud dorpsbewoners op 17 oktober en dat lijkt mij leuk.”